

## X. kongres ZKJ

### Pomemben mejnik v razvoju socialističnega samoupravljanja

Minuli X. kongres Zveze komunistov Jugoslavije je zasedal in sklepal v znamenju boja za novo kvaliteto samoupravne socialistične demokracije in odnosov v združenem delu. Kongres je pregledal sadove dosedanjega revolucionarnega dela komunistov Jugoslavije in dosedanjega boja za samoupravne socialistične družbene odnose — za oblikovanje samoupravne družbe združenih socialističnih proizvajalcev, za nenehno humanizacijo odnosov med ljudmi, kakor tudi rezultate boja proti etatističnim, birokratskim, tehnokratskim, nacionalističnim, klerikalnim in liberalističnim težnjam.

la odločno premagovati, da je imela moč, da najde prave poti, izhodišča in sredstva za prebroditev kriznih situacij v družbi.

V vseh delih poročila so odkrito in neposredno, brez vsakršnega prikrivanja, razgrnjeni problemi in dileme, s katerimi se je srečevala Zveza komunistov, ter pomanjkljivosti, ki jih je morala premagovati v svojih vrstah, pa tudi v svojih vodilnih organih. Vsebina tega dokumenta v tem smislu izraža za Zvezo komunistov značilen kritičen in samokritičen odnos do lastne prakse, kar je prišlo močno do izraza in sicer v dejanju, zlasti po 21. seji

uresničevanje politike neuvrščenosti naše države. To je bil boj proti antisocialističnim in antisamoupravnim silam, ki smo jim v zadnjih letih zadali močne udarce trajnejše narave. Pri vsem tem moramo poudariti pomembno vlogo predsednika ZKJ tovariša Tita pri usmerjanju skupnega dela Zveze komunistov Jugoslavije, pri krepitvi njene enotnosti, pri načrtovanju in reševanju bistvenih vprašanj njunega idejnopolitičnega, organizacijskega in akcijskega usposabljanja, pri osvetljevanju in razčiščevanju konfliktnih situacij v družbi in Zvezi komunistov, pri načrtovanju, usmerjanju in uspešnem uresničevanju zunanje politike naše države.

X. kongres je še bolj utrdil spoznanje, da mora biti ZK idejna in politična nosilka sinteze delavsko razrednih interesov in njihove preobrazbe v programu revolucionarne družbene akcije, programu, ki ga bodo delavske in ljudske množice sprejele in skupaj z njo politično in samoupravno organizirane tudi uspešno uresničevale.

X. kongres ZKJ je nedvomno potrdil spoznanje, da le dosledno uresničevanje vseh teh nalog in revolucionarna prisotnost v vseh družbenih okoljih lahko zagotovita ZK še naprej vodilno mesto pri razreševanju vseh družbenih vprašanj, povezanih z usodo naše samoupravne poti v socializmu in komunizmu.

Tudi naš delovni kolektiv se pridružuje čestitkam k Tvojemu rojstnemu dnevu z željo, da bi nas zdrav še dolgo vodil na poti izgradnje naše samoupravne socialistične družbe, jačal mir v svetu in mednarodno sodelovanje.

Na osnovi vseh dosedanjih dosežkov si postavljamo nove naloge — da bomo zgodovinske sklepe X. kongresa ZKJ — dosledno in odločno uresničili.

Delavci našega kolektiva Te v celoti podpirajo v Tvojih naporih za čimhitrejši razvoj naše družbe, za uresničevanje tradicij socialistične resolucije, za krepitev mednarodnega položaja Jugoslavije in za ohranjanje njene ozemeljske nedotakljivosti.



#### BRZOJAVKA

Organizacija ZK je 27. 5. 1974 poslala pozdravno brzojavko X. kongresu ZKJ naslednje vsebine:

»Člani ZK Tekstilne industrije Tekstilindus Kranj, zbrani na delovnem sestanku, pozdravljamo X. kongres ZKJ in obljublamo, da bomo še nadalje uveljavljali v združenem delu razvoj samoupravnih, socialističnih, družbenoekonomskih in političnih odnosov in z vsemi naporimi gradili našo družbo kot svobodno skupnost združenih proizvajalcev, kjer pripada oblast delavskemu razredu in vsem delovnim ljudem. Pridružujemo se željam vseh jugoslovanskih komunistov, da nas bo še nadalje vodil z neomejenim mandatom naš dolgoletni voditelj tovariš Tito.

Kongresu želimo plodno delo in mu pošiljamo borbene pozdrave.

Člani ZK tekstilne industrije  
Tekstilindus Kranj

V obdobju med IX. in X. kongresom ZKJ se je, kot je rečeno v popočitlu tov. Tita, vodilna vloga Zveze komunistov potrjevala v boju za izgrajevanje jasnih idejnih temeljev in zasnov nadaljnega družbenega razvoja, za organiziranje in angažiranje socialističnih sil pri osnovnih nalogah sedanje etape, za odločno zatiranje vseh odporov protisocialističnih in protisamoupravnih sil, zoper politično usmeritev Zveze komunistov Jugoslavije. Zveza komunistov Jugoslavije je svojo vodilno vlogo potrjevala tudi tako, da se je pogumno sprejemala s hudimi slabostmi v lastnih vrstah ter jih začel

predsedstva ZKJ in po pismu. Hkrati poročilo z objektivnim prikazom dejstev in s svojo celotno vsebino pripelje do ugotovitve, da je gledano v celoti, Zveza komunistov Jugoslavije navzlic težavam, oviram in različnim preizkušnjam — v obdobju med dvema kongresoma ustvarila kontinuiteto in močno prodrila v revolucionarnem gibanju naše socialistične samoupravne družbe.

ZKJ se je nenehno prizadevala razvijati zasnove za izboljšanje prakse socialističnega samoupravljanja, za poglobitev enakopravnosti, bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti, za uspešno

Cas treh mesecev je razmera zelo kratko obdobje za primerjavo in ocenitev proizvodnih in poslovnih rezultatov kakor tudi za preverjanje njihovega napredovanja, posebno še, ker je podjetje kot bombažna tekstilna tovarna močno podvrženo sezonskim in drugim vplivom. Vendar pa je treba omeniti v primerjavi z lanskim prvim četrtletjem zlasti dvoje značilnosti, ki sta spremljali letos naše poslovanje: nadaljnji napredek na nekaterih področjih lastnega delovanja in novo nastale zunanje razmere zaradi svetovnih denarnih in surovinskih gibanj.

Načrtovani obseg celokupne proizvodnje je bil ustvarjen v višini 103,3%. V okviru tega je znašala proizvodnja preje 100,4%, proizvodnja tkanin 106,6% in proizvodnja pletenin 44,9%. Postavljeni proizvodni plan je bil po količinskem obsegu ugodnejše ustvarjen kot po vrednostnem, kar pomeni določeno odstopanje od ravni planskega asortimenta. V primerjavi z lanskim letom je količinski obseg proizvodnje preje višji za 6% (44 ton) in proizvodnje tkanin nižji za dobrih 5% (350 tisoč metrov). Proizvodnja pletenin je bila omejena zaradi prehodno neugodnih domačih tržnih razmer za to-

vrstne izdelke. Tehnična kvaliteta tkanin se je napram lani poslabšala za 1,7% v glavnem kot posledica zahtevnejših vzorcev in razširitve vzorčnih variant ter poostrenih kvaliteten norm. Kazalo bi posvetiti vso pozornost, da bi se tehnična kvaliteta tudi ob novih zahtevnejših pogojih čimprej povrnila na staro raven. Delovna storilnost je bila v bistvu na enaki višini kot lani. Da se ni povečala je predvsem pripisati znatnemu porastu bolezenskih izostankov, ki so se v odnosu na lansko prvo četrtletje povečali zaradi epidemij za blizu 20%. Naši sodelavci v predilnici so

(Nadaljevanje na 2. str.)

## Prvi rezultati poslovanja v letošnjem letu

# Prvi rezultati . . .

(Nadaljevanje s 1. str.)

tudi letos pomagali z dodatnim delom reševati skupne težave podjetja, ki jih povzročajo splošno pomanjkanje preje, ki se z dneva v dan stopnjuje.

Zaposlenost in prav tako odhodi in prihodi ljudi so ostali na približno isti višini kakor lani. Izboljšani osebni dohodki delavcev so znašali letos 2.215 dinarjev na povprečno zaposlenega pri polnem delovnem času in so za 16 % višji kot lani v prvem tromesečju.

Investicijska dejavnost gospodarskega značaja se je v prvih treh mesecih razvijala v glavnem z nadaljevanjem izgradnje in ureditve predilnice ter s pripravo in naročilom škroblilnega stroja, brezčolničnih stavev in rotacijskega filmskega tiskarskega stroja. Na področju družbenega standarda pa se je dograjeval samski stanovanjski blok v Stražišču do tretje faze.

Potek prodaje je letos mogoče oceniti za normalnejši in ugodnejši kot lani v tem času. Po količinskem obsegu je bilo prodanega blaga za skoraj 14 % več kot lani v prvih treh mesecih in za 20 % več kot je bilo letos proizvedenih

tkanin in pletenin, kar je prineslo tudi znatno znižanje zaloga gotovih izdelkov. Vrednostni obseg prodajnega prometa se je ugodno povečal na račun zmanjšane udeležbe razprodaj na počvovico, na račun tržno kvalitetnejšega izbora tkanin in na račun po namembnosti boljše aranžiranih in pripravljenih ter donosnejših izdelkov. Prodaja v izvoz je bila po količini približno enaka kakor lani v prvih treh mesecih, po devizni vrednosti pa za 34 % večja in je znašala 863 tisoč dolarjev, v absolutni večini v konvertibilnih valutah.

Spričo svetovnih denarnih, surovinskih in energetskih glavnih deloma pa tudi domačih razmer je postala oskrba z nekaterimi materiali dokaj vprašljiva. Bilo je precej težav z nabavo bombaža za česanko, kemičnih vlaken, bombažne preje in zadnji čas tudi kemikalij iz domačih virov (npr. kavstične sode itd.).

Sestav skupnih materialnih zaloga podjetja se je z znižanjem zaloga gotovih izdelkov sicer popravil, vendar pa ga ni bilo še mogoče dovolj učvrstiti zaradi spredaj omenjenih nastalih težav v oskrbovanju in zaradi možnosti le

postopnega zniževanja nedovršene proizvodnje ter končno tudi zaradi v zadnjem času dosti omejenih finančnih možnosti.

Čeprav so zaenkrat kazalci osnovne likvidnosti podjetja v glavnem na enaki višini kot lani in to po zaslugi znatno izboljšanega notranjega gospodarjenja in poslovanja podjetja ter izvedene lanskoletne konverzije kratkoročnih in dolgoročne kredite za obratna sredstva, čeprav smo tudi letos še nadalje znižali zaloge gotovih izdelkov in skrajšali obseg vezave terjatev do kupcev, smo morali spričo strahotnega sunkovitega skoka cen osnovnim surovinam ter ostalih spremljajočih zunanjih in notranjih inflacijskih težav v prvem tromesečju letošnjega leta za zagotovitev kolikor toliko normalne oskrbe in proizvodnje povečati obseg kratkoročnih kreditov za cca 12 milijonov dinarjev ali 58 %. Ker lahko smatramo spričo ob novem letu zatečenih zaloga po starih nižjih cenah in novih nakupov materiala po višjih cenah prvo tromesečje za nekako prehodno obdobje v nove gospodarsko finančne osnove in odnose, je potrebno računati na bodoče hitro stopnjevanje denarnih stisk in potrebo po povečanih obratnih sredstvih.

Ustvarjeni finančni rezultat in njegova delitev sta pokrila v prvem četrtletju primerjano z istim obdobjem lani poleg za približno 50 % povišanih materialnih stroškov tudi za 16 % na povprečno zaposlenega povečane osebne dohodka in končno, če izločimo lanskoletni vpliv posebnih administrativnih predpisov na delitev, tudi enkrat večji ostanek dohodka za sklade. Doseženi celotni dohodek in dohodek ponovno potrjuje, da se v našem podjetju da pri obstoječih okoliščinah z vestnim, solidarnim in kakovostnim delom ter dobro izbranimi izdelki še dosti doseči.

Ker podjetje že itak s težavo prenaša več ali manj stalne splošne inflacijske težnje, pomeni zanj spredaj na-

vedeni visoki in sunkoviti poskok cen osnovnim surovinam vprašanje, ki ga bo v kratkem metalo iz vseh kalkulativnih in likvidnostnih okvirov in ki ga samo nikakor ne bo moglo sanirati, zato so neobhodno potrebne čimprejše odgovarjajoče sistemske in finančne rešitve — npr.: ureditev prodajnih cen, dodelitev trajnih obratnih sredstev itd. — tako za našo delovno organizacijo kakor sploh celotno bombažno industrijo. Ne glede na to, pa bo treba tudi doma prinesiti svoj delež k ureditvi razmer s preudarnostjo in zrejšim gospodarjenjem in ravnanjem z našimi surovinami z ozirom na njihovo uporabo, predelavo in končni namen.

## Obisk poslovođij

### BEOGRAJSKEGA TRGOVSKEGA PODJETJA SRBIJATEKS

S trgovskim podjetjem SRBIJATEKS iz Beograda že vrsto let uspešno sodelujemo, saj smo s svojimi proizvodi močno zastopani pri njihovem odjemu. Pri omejenem podjetju imamo urejeno tudi svoje Konsignacijsko skladišče. S podpisom Samoupravnega združevanja o sodelovanju pri dobavi blaga, ki bo dokončno podpisan v mesecu maju, so predstavniki SRBIJATEKSA izrazili željo, da bi njihovi poslovodje obiskali naše podjetje, si ogledali proizvodni proces in s tem dobili vpogled o nastanku blaga in naših proizvodnih in prodajnih možnostih.

Dne 20. 4. 1974 je 60 njihovih poslovodij pripotovalo v Kranj, nakar smo jih pripeljali v obrat I. Razdelili so se v 2 skupini in si ogledali naše proizvodne obrate: predilnico, tkalnico in plemenitilnico. V tkalnici jih je ropot tkalskih strojev opozoril na težavno delo naših delavcev, v plemenitilnici pa jih je presenetila vročina, tako da je bila podana razlila marsikatera izjava o danosti dela v trgovini in tovarni. Iz obrata I so se odpeljali v obrat II na ogled Konfekcije Triglav, kjer so lahko videli, kako nastanejo končni izdelki, ki jih prodajajo v konfeksijskih prodajalnah. Ogled obeh obratov je bil dobro organiziran, saj so si jih ogledali pod strokovnim vodstvom vodij posameznih obratov, ki so jim tolmačili proizvodni proces in odgovarjali na postavljena vprašanja.

Po kosilu so se odpeljali na izlet po Gorenjski. Ob izredno lepem sončnem vremenu se jim je pokrajina pokazala v vsej svoji lepoti. Preko Predoselj, kjer so si med vožnjo ogledali Brdo, so se odpeljali na Bled. Pogled na vrhove gora, ki so bili še zasneženi, jih je navdušil. Vožnja okoli Blejskega jezera in razgled z Gradu je bil ob čudovitem dnevu enkratno doživetje.

Večina naših gostov je bila prvič na Bledu in ni čudno, da jih je lepota Bleda tako prevzela. Na Gradu so si v prodajalni spominkov nakupili drobnih darilc, ki jih bodo spominjali na kratko bivanje v tem lepem kraju. Iz Bleda so se odpeljali v Begu-

nje, kjer so si ogledali muzej. Nad urejenostjo muzeja so bili presenečeni in ob ogledovanju eksponatov tudi pretreseni. Iz Begunj so se odpeljali nazaj v Kranj v našo menzo v Stražišču, kjer je Konfekcija Triglav skupno s Tekstilindusom organizirala modno revijo. Po obrazložitvi komercialnega direktorja tovarnišča Mira Rozmana o namembnosti artiklov, smo z mini modno revijo hoteli opozoriti poslovodje o možnosti različnih kreacij in uporabnosti naših artiklov. Revija je bila razdeljena na tri dele; v prvih dveh delih je Konfekcija Triglav prikazala modele, izdelane iz naših artiklov. Ob spremljavi orkestra iz Kamnika, so manekenke Zorica, Nada in Marta prikazale modele od spalnih srajc, pižam, do popoldanskih in večernih oblek. Otroški modeli, ki sta jih nosila Dida in Neno, so bili prijetno poživilo revije. Modele Konfekcije Triglav je kreirala Jelka Canko. V III. delu revije pa so bili prikazani modeli Tekstilindusa, ki jih je kreirala in izdelala Ana Štampihar. S praktičnimi in modnimi modeli smo poudarili vsestransko uporabnost naših artiklov. Ob koncu revije so jih posebno navdušile izredno lepe večerne obleke, izdelane iz sintetičnega jerseyja.

Po večerji so se gostje poslovili in odpeljali z avtobusi do Ljubljane, nato pa naprej z vlakom proti Beogradu. Ob slovesu so se posamično zahvaljevali za izredno lepo in koristno preživetje dan.

Tudi uradna pismena zahvala komercialnega direktorja je dokaz, da se bodo vezi med našim proizvodnim podjetjem in trgovsko organizacijo iz Beograda še bolj utrdile, kar se že odraža pri povečanju naročil omenjenega podjetja tako v Konfekciji Triglav, kot tudi pri nas.

S. Jakopin

## Dopisujte v naše glasilo

## DS podjetja 28. maja potrdil sporazum o samoupravnem združenju s trgovskim podjetjem »SRBIJATEKS« Beograd

Naša nova ustava zahteva, da se razmerja med organizacijami združenega dela s področja proizvodnje in s področja trgovine urejajo s samoupravnimi sporazumi. Čl. 43 nove ustave SFRJ določa:

— razmerja med organizacijami združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev ter proizvodnimi in drugimi organizacijami, s katerimi poslujejo, temeljijo na načelih sodelovanja ter samoupravnega združevanja dela in sredstev v okviru tega sodelovanja. Te organizacije uveljavljajo, po načelih enakopravnosti medsebojni vpliv na poslovno in razvojno politiko, prevzemajo skupni riziko, zagotavljajo skupno odgovornost za razširjanje materialne osnove in za večanje produktivnosti dela v proizvodnji in prometu ter so udeležene pri dohodku, doseženem s tem sodelovanjem, v sorazmerju s tem, kolikor so k njemu prispevale.

Predloženi predlog sporazuma o samoupravnem združenju s trgovskim podjetjem »Srbijateks« je sestavljen v skladu s temi določili. Ta sporazum sklepajo organizacije združenega dela s področja proizvodnje tekstila in trgovinsko podjetje »Srbijateks« z nameno, da vzpostavijo in izgrajujejo trajne medsebojne samoupravne in poslovne odnose, ki temelje na združevanju dela in sredstev v proizvodnji in prometu.

Podpisnice sporazuma se obvezujejo voditi skupno politiko nastopanja na trgu in to predvsem:

— s skupnim dolgoročnim planiranjem proizvodnje in prometa,

— z usklajevanjem progra-

mov razvoja proizvodnih in prodajnih kapacitet,

— s skupnim določanjem asortimenta proizvodnje in kreiranjem izdelkov,

— s skupnim proučevanjem tržišča in skupno propagando,

— s skupnim kreditiranjem proizvodnje in prometa.

Združevanje dela ter sredstev se regulira s posebnimi dogovori.

Glede medsebojnih odnosov določa predlog sporazuma, da podpisnice skupno določajo prodajne cene. Prodajne cene proizvajalca se določajo na podlagi proizvodnih kalkulacij. Ustrezne dogovore o cenah se sklepa konec vsakega leta za naslednje leto. Obenem se določijo tudi obseg prometa po vrednosti, pogoje dobave, označevanje izdelkov, roke za plačilo računov in ostalo.

S sporazumom se določijo tudi cena dela trgovinske organizacije oz. razlika v ceni pri prodani robi. Iz te razlike v ceni pokriva trgovinska organizacija: materialne stroške, amortizacijo, pogodbene in zakonske obveznosti, osebne dohodke, del za skupno porabo in del za akumulacijo trgovine. Pri tem je npr. določeno, da se sredstva skupne porabe in del za akumulacijo trgovine obračunavajo v enaki višini, kot so poprečno ustvarjena istovrstna sredstva v proizvodnih organizacijah. S tem se zagotavlja trgovinski organizaciji enake materialne pogoje kot so v proizvodnih organizacijah in se preprečuje kopičenje profita in s tem kapitala v trgovini.

Ostanek dohodka, ki se doseže z medsebojnim poslova-

njem, se ugotavlja konec leta z zaključnim računom. Ta sredstva se lahko uporabijo za razširitev ali za modernizacijo proizvodnih in prodajnih kapacitet, za zagotovitev obratnih sredstev novo zgrajenim kapacitetam in za razširitev sodelovanja po tem sporazumu. O uporabi tega ostanka odloča skupni organ upravljanja.

Skupni organ upravljanja je poslovni svet. Ta poslovni svet bo imel 21 članov — pri čemer imenujejo proizvodne organizacije 14 članov, »Srbijateks« pa 7 članov. Ta poslovni svet ima razen odločanja o uporabi ostanka dohodka še naslednje pristojnosti:

— sprejema ukrepe za izvrševanje sporazuma,

— ugotavlja rezultate dolgoročnih dogovorov,

— določa pogoje za plasiranje skupnih sredstev,

— skrbi za skupno ekonomsko propagando,

— obravnava vprašanja, ki se nanašajo na napredek proizvodnje in prometa.

Poslovni svet je sklepčen, če je na seji prisotnih več kot polovica njegovih članov, ki so bili imenovani s strani proizvodnih organizacij in več kot polovica članov, imenovanih s strani »Srbijateksa«. Posamezen sklep je sprejet, če je zanj glasovala več kot polovica prisotnih predstavnikov proizvodnih organizacij in več kot polovica predstavnikov »Srbijateksa«. S temi določili je zagotovljena enakopravnost podpisnic in onemogočeno kakršnokoli preglasovanje s strani predstavnikov trgovinske organizacije »Srbijateks«.

Predloženi sporazum se sklepa za nedoločen čas.

# Skrinjice delav. kontrole

Odbor delavske kontrole je bil izvoljen ob volitvah novih samoupravnih organov. Steje 9 članov v njem pa so zastopani predstavniki vseh TOZD in DS skupne službe. To je pravzaprav nov samoupravni organ, določen z novo ustavo in organiziran z namenom, da preventivno opravlja in preprečuje kršitve samoupravnih pravic delavcev ter nezakonitosti in nepravilnosti v poslovanju podjetja.

Ta organ deluje pravzaprav v podjetju že od sredine lanskega leta pod nazivom »samoupravna delavska kontrola«. Njegove naloge so bile opredeljene z začasnimi statutarnimi sklepi, sedaj pa so zajete v statutu podjetja. Tako je odbor delavske kontrole že lani obravnaval nekaj konkretnih zadev, ki so se pokazale kot pereče pri poslovanju oziroma gospo-

darjenju podjetja. Med drugim je opravil pregled izvršenih službenih potovanj v inozemstvo. Pri pregledu ni bilo ugotovljenih nobenih nepravilnosti ali prekrškov, kljub temu pa je odbor predlagal zaostroitev pri odrejanju potovanj. Pregledal je tudi opravljene nadure za prvih devet mesecev lanskega leta, ker se je pokazal porast nadurnega dela napram istemu obdobju za leto dni nazaj. Tudi na tem področju je odbor odredil zaostroitev nadzora nadurnega dela ter predlagal zmanjšanje nadur v primerih nadomeščanja, ki naj se odreja le v nujnih primerih.

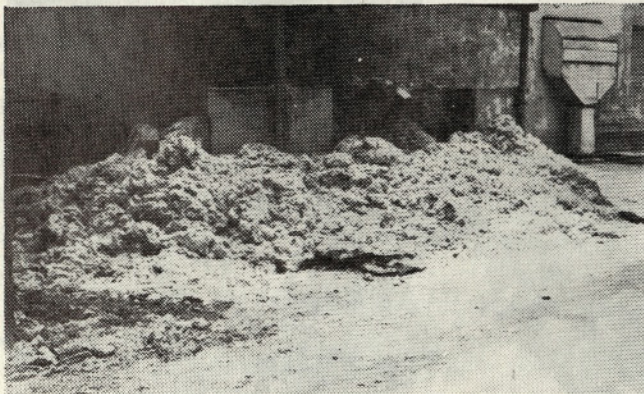
Seveda pa bo delo odbora uspešno šele takrat, če bo pravočasno oziroma preventivno opravljal svoje naloge. To pa bo lahko dosegel le s podporo vseh nas članov

kolektiva, ki imamo pravico in dolžnost sodelovati pri izvajanju delavske kontrole. Koliko škode se povzroči zaradi različnega malomarnega ravnanja posameznikov ali skupin, bodisi s surovinami, stroji, objekti, itd. Pravočasno ukrepanje bi prihranilo marsikatero škodo, oziroma preprečilo možnosti, da do škode sploh ne pride. Prav tu bi moral sodelovati celoten kolektiv in opozarjati na kakršnekoli negativne pojave. S tem pa seveda ni rečeno, da naj bi delavska kontrola postala »slov na čaravnice«. Delavska kontrola ni organ, ki izreka sankcije, temveč preprečuje negativne pojave in predlaga ukrepe za njihovo odpravo.

V ta namen so pretekli mesec izobesili skrinjice delavske kontrole pri vratarjih v obeh obratih. V skrinjice lahko vsak član kolektiva v kratki pisni obliki pove svoje mnenje, ali poda predlog ukrepov, opozori na nepravilnosti v določeni zadevi itd. Odbor delavske kontrole bo vsak primer obravnaval in tudi podal poročilo o ugotovitvah in predlaganih ukrepih za odpravo negativnih pojavov.

Seveda pa lahko vsakdo tudi ustmeno pove določen predlog članu odbora delavske kontrole. Že v začetku sestavka smo omenili, da so v odboru zastopani člani iz vseh obratov. Tako zastopata TOZD predilnico Tončka Frelj in Nada Podgoršek, TOZD tkalnico Marjan Bizjak in Anton Rakovec, TOZD plemenitilnico Vera Kurat in Slavko Virant, TOZD prehrano in oddih Helena Sirc ter DS skupne službe Vlado Ambrožič in Ivan Lužovec.

R. S.



Ostanki ostre zime?

## Borci za zaostroitev discipline

Razprava, ki je potekala na letni konferenci aktiva ZB NOV našega podjetja dne 11. 5. 1974, je pokazala, da članom ZB ni vseeno, kakšni so

naši proizvodni in poslovni rezultati. Ugotovili so, da bi bili le-ti lahko boljše, če bi poostriili ukrepe na področju delovne discipline. Čeprav

imamo v naših internih predpisih povsod določila o delovnem redu in disciplini je opaziti, da prav na tem področju ne znamo napraviti reda. Še bolj žalostna je ugotovitev, da vodilni kader na te stvari polaga premalo pozornosti. Konferenca ZB je v svojih zaključkih sprejela v zvezi s tem več sklepov in jih je že predložila v obravnavo samoupravnim in družbenopolitičnim organizacijam podjetja. V njih predlaga naslednje:

1. Prihajanje na delo naj se uredi tako, da bo vsak delavec najkasneje 5 minut pred začetkom delovnega časa prišel v podjetje. Vsak kasnejši prihod naj se beleži pri vratarju kot zamuda na delo.

2. Enak ukrep naj velja tudi za odhajanje z dela s tem, da se odpro vrata pri vratarju 5 minut po končanem delovnem času. V zvezi s tem naj se uredijo tudi prevozi na delo (avtobusi).

3. Zaostri naj se koriščenje delovnega odmora tako, da bo le-ta trajal res 30 minut. To velja zlasti za vse režijske delavce in delavce plemenitilnice I. Disciplinsko naj se ukrepa tudi proti inženirjem in mojstrom, ki se ne držijo reda in discipline.

(Nadaljevanje na 6. str.)

## Povišani honorarji za sodelavce Tekstilca

Na zboru delavcev DS SKUPNE SLUŽBE 28. 5. 1974 je bil sprejet Samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov, ki v VII. poglavju obravnava oziroma določa honorarje za sodelavce tovarniškega glasila.

Z namenom, da bodo bralci našega glasila o tem seznanjeni in z željo, da bi pritegnili k sodelovanju čimveč članov kolektiva, objavljamo v današnji številki izveček sporazuma, ki se nanaša na honorarje za sodelovanje pri tovarniškem glasilu:

Sodelavcem tovarniškega glasila se honorirajo vsi objavljeni napisani, fotografirani in risani prispevki.

Ne honorirajo se dobesedni prepisi, redakcijska sporočila urednika, razne objave članom kolektiva, kot so: osmrtnice, poizvedovanja, zahvale in oglasi.

Za ponovno objavo člankov, slik itd., sodelavcem ne pripada honorar, ker si uredništvo pridobi z enkratnim izplačilom honorarja poleg pravice do objavljanja tudi avtorsko pravico.

### A. Honorarji za pisemne prispevke

Osnova za honoriranje pisemnih prispevkov je tiskana enostolpna vrstica glasila, široka 4,1 cm. Honorar za vrstico je odvisen od vsebine sestavka, in sicer:

- Prispevki, ki zahtevajo veliko zbiranja in samostojnega obdelovanja gradiva: izvirni uvodni članki, izvirne reportaže in literarni sestavki, analize o poslovanju posameznih dejavnosti v podjetju in razprave ter vsi prispevki delavcev, zaposlenih na NK, PK, KV in NS delovnih mestih 0,50 din
- Samostojni prispevki oziroma komentarji o delu samoupravnih organov in družbenih organizacij, članki o problemih življenja in dela kolektiva ali občine, prevodi zahtevnejših strokovnih tekstov ipd. 0,40 din
- Prispevki, ki zahtevajo delno samostojno obdelavo gradiva kot: poročilo o poslovanju podjetja, s sestankov samoupravnih organov, iz življenja in dela kolektiva na samoupravnem, političnem, družbenem in športnem področju 0,35 din
- Prispevki manjšega značaja in pomena, ki ne zahtevajo večjega angažiranja kot: izvečki iz zapisnikov, prevodi preprostejših tekstov ipd. 0,30 din
- Zanimiv kratek prispevek do 10 vrstic za posebno rubriko 6,00 din
- Šala s poljudno tematiko 6,60 din

### B. Honorarji za slikovno gradivo

Honorar za posamezno slikovno gradivo je naslednji:

- originalne fotografije 7,00 din
- odškodnina za uporabo fotografije ali slike, povzete iz revij, brošur ali razglednice 2,50 din
- risana glava za posamezno rubriko 20,00 din
- naslovna glava 60,00 din
- prosta karikatura ali risana šala 30,00 din
- slikanica čez celo stran form. A-3 450,00 din
- slikanica čez pol strani form. A-3 250,00 din
- shema stroja ali strojne naprave 35,00 din
- shema dela stroja ali strojne naprave 15,00 din
- samostojno pripravljene grafikoni in diagrami 15,00 din
- modna ilustracija 8,00 din
- sestava križanke, vretena, satovnice (1 kvadrat) 0,45 din
- sestava skandinavske križanke (1 kvadrat) 0,60 din

### C. Nagrade, ki se dele z žrebanjem

V vsaki številki glasila se lahko razpiše 1 nagradna križanka ali uganka, magični lik, rebus ipd. Nagrade za pravilne rešitve se dele z žrebanjem, ki ga opravi posebna komisija za žrebanje, imenovana od odbora za informiranje.

- Križanke:
  - 1. nagrada 40,00 din
  - 2. nagrada 30,00 din
  - 3. nagrada 20,00 din
- Uganke, magični liki, rebusi ipd.:
  - 1. nagrada 16,50 din
  - 2. nagrada 11,00 din
  - 3. nagrada 5,50 din

Za nagradno križanko v glasilu, ki izide pred državnim praznikom 1. maj, 29. november in 1. januar, se posamezne nagrade povišajo za 20,00 din.

Honorar oziroma nagrade za sodelavce lista obračunava in je odgovoren kadrovskega sektorja.

Honorarji oziroma izdatki za izhajanje tovarniškega glasila se izplačujejo iz dela sredstev osebnih dohodkov, ki so po določilih Pravilnika o delitvi dohodka predvidena za skupne izdatke.

### OBVESTILO

V času dopustov oziroma šolskih počitnic bomo sprejeli na delo večje število fantov in deklet v dveh skupinah, in sicer za delo v delovnih enotah: tkalnica I, tkalnica II in plemenitilnica I, TOZD prehrana in oddih in vzdrževalno energetske službi obrata I in obrata II. Opravljali bodo razna pomožna dela (čiščenje, pospravljanje, pomoč pri remontu itd.).

Kandidati se lahko prijavijo za enomesečno ali dvomesečno delo.

Sprejem za prvo skupino, ki bo delala od 1. 7. do 31. 7. 1974 in za drugo skupino, ki bo delala od 1. 8. do 30. 8. 1974, bo v četrtek, dne 27. 6. 1974 ob 6. uri v kadrovskega sektorju.

### Pogoji:

1. Starost najmanj 15 let (rojeni v prvi polovici leta 1959 in starejši).

2. Starost morajo dokazati z rojstnim listom, zdravstveno izkaznico ali šolskim spričevalom.

P. L.

# Letošnji nagrajenci

## Ženske za 25, moški za 30-letno delo v podjetju

25. aprila je bila v počastitev dneva OF in 1. maja slavnostna seja delavskega sveta podjetja. Tako kot vrsto let nazaj, so bila na tej seji podeljena priznanja in nagrade delavcem za dolgoletno delo v podjetju. Slavnostni govor o pomenu največjega delavskega praznika je imel Franc Istenič, učenci OŠ Lucijana Seljaka pa so pripravili kratak kulturni program. Denarne nagrade in priznanja je 61 slavljenecem podelil predsednik delavskega sveta Ivan Mauser. Letos so bili za dolgoletno delo v podjetju nagrajeni:

Milka ALJANČIČ — plemenitilnica II

Angela ALVIJAN — predilnica

Ana ARHAR — tkalnica II

Marija BELEHAR — tkalnica I

Pavla BERGANT — tkalnica I



Predsednik DS čestita Vladu Martelancu

Jožica BEVC — predilnica  
Ljudmila BOLKA — tkalnica I

Anica BRESAN — tkalnica I

Jožica ČERNIGOJ — strokovne službe

Anica BRODARIČ — predilnica

Hilda CILENŠEK — tkalnica I

Pavla ČERNIVEC — predilnica

Anica DERMOTA — plemenitilnica II

Marija DRAKSLER — tkalnica II

Antonija FRELIH — predilnica

Kristina HAFNER — tkalnica I

Marija HAFNER — tkalnica II



Udeleženci slavnostne seje DS

Mihaela HUDOBIVNIK — plemenitilnica II

Ivanka JAGODIČ — tkalnica I

Marija JAGODIČ — tkalnica I

Sonja JENKO — strokovne službe

Sonja JEREB — tkalnica I



Jože Štefe, predilnica

Milka KOVAC-MIKELJ — strokovne službe

Marija KRALJ — strokovne službe

Angela KRIZMANIČ — plemenitilnica I

Cirila KRIZNAR — tkalnica II

Marija KROPAR — predilnica

Marija KUNSTELJ — tkalnica I

Kristina LIPOVSEK — predilnica



Marija Veternik, tkalnica I

Francka LUŽAN — predilnica

Marija MILAČ — predilnica

Betka OSREDKAR — plemenitilnica II

Marija PECNIK — tkalnica I

Terezija PINTAR — strokovne službe

Francka PIPAN — predilnica

Danica PODGORNIK-MISELJ — predilnica

Emilija PULEC — tkalnica I

Tončka REBERNIK — tkalnica I

Anica RNKOVIČ — plemenitilnica I

Cilka ROŠ — strokovne službe

Matilda SAJOVIČ — tkalnica II

Sonja SIMONČIČ — predilnica

Francka STARE — tkalnica II

Cirila SUSNIK — tkalnica I



Anica Rnkovič, plemenitilnica I

Nada ŠENK — tkalnica II

Anica VALENCIČ — tkalnica II

Ljudmila VEGNUTI — predilnica

Draga VEHOVEC — tkalnica II

Marija VETERNIK — tkalnica I

Antonija VIDMAR — predilnica

Marija ZOR — predilnica

Kristina ZORENČ — tkalnica I

Marija ŽAGAR — predilnica



Kristina Hafner, tkalnica I

Francka ŽNIDAR — tkalnica II

Stane ČESEN — plemenitilnica I

Anton FABJAN — tkalnica II

Vladimir MARTELANC — strokovne službe

Anton REHBERGER — plemenitilnica II

Jože ŠTEFE — predilnica

Peter TAVČAR — tkalnica I

Vinko VRHOVNIK — predilnica



Vsem čestitamo

# Nova stanovanja v letu 1974

Na javni razpis o odprodaji stanovanj, ki so v gradnji na Planini, se je v okviru razpoložljivih finančnih sredstev prijavilo tudi naše podjetje. Odkupili bomo 16 najemniških stanovanj in 14 stanovanj za odkup, to je skupno 30 stanovanj. O tem sta že sklepala odbor za stanovanjske zadeve na 6. redni seji dne 16. 5. 1974 in delavski svet podjetja na 7. redni seji dne 23. 5. 1974.

Najemniška stanovanja bodo razdeljena najbolj potreb-

nim oziroma najbolj upravičenim članom kolektiva z nižjimi osebnimi dohodki po prioritetni listi, ki jo bo sprejel odbor za stanovanjske zadeve. 14 stanovanj, ki so namenjena za odkup pa bo danih na razpolago najbolj upravičenim prosilcem za odkup. Tudi za odkup stanovanja se upravičenost ugotavlja s številom zbranih točk, na osnovi katerih so prosilci uvrščeni v prioriteto listo. Za odkup stanovanja bodo mora-

li interesenti vplačati lastno udeležbo v višini 20 % vrednosti stanovanja. Za lastno udeležbo se upošteva tudi kredit banke, ki se dobi na privarčevana sredstva pri namenskem varčevanju.

Prioritetne liste za delitev stanovanj na odkup nimamo, ker je od zadnje takšne delitve stanovanj prispelo precej novih prošelj. Tudi prioriteta lista socialno ogroženih prosilcev je že pri kraju. Tako bo moral odbor za sta-

novanjske zadeve v najkrajšem času odločiti o pripravah za sprejem obeh prioriteten list. Do sestave obeh list pa ni znano, kdo bo prišel v poštev letos za ta stanovanja. Prosilcev za stanovanja je vseh skupaj približno 120 in delo odbora za stanovanjske zadeve, kakor tudi strokovne službe, ne bo lahko.

Iz spodnjega programa stanovanjske izgradnje v letu 1974 je razvidna velikost po-

samezne kategorije stanovanja v m<sup>2</sup> neto stanovanjske površine in okvirna cena posameznega stanovanja, na osnovi katere se lahko izračuna 20 % lastna udeležba, ki pride v poštev za stanovanje na odkup.

Prosilci, ki letos ne bodo prišli v poštev, bodo lahko kandidirali prihodnje leto, saj bo, po vsej verjetnosti, od sedaj naprej vsako leto nekaj stanovanj na razpolago.

F. Helena

## Program stanovanjske izgradnje v letu 1974

### STANOVANJA ZA ODKUP:

Kateg. stan.	m <sup>2</sup>	Cena	Štev. stan.	60 % kredit	20 % udel. podjetja	20 % udel. prosilcev	Skupaj
3-sob.	78	351.000,00	5	1.053.500,00	351.000,00	351.000,00	1.755.500,00
2-sob.	61	274.500,00	5	823.500,00	274.500,00	274.500,00	1.372.500,00
1-sob.	42	189.000,00	2	226.800,00	75.600,00	75.600,00	378.000,00
gars.	29	130.000,00	2	156.000,00	52.000,00	52.000,00	260.000,00
Skupaj:	14			2.259.800,00	753.100,00	753.100,00	3.766.000,00

### NAJEMNIŠKA STANOVANJA:

Kateg. stan.	m <sup>2</sup>	Cena	Štev. stan.	76,5 % kred.	24,5 % udel. podjetja	—	Skupaj
3-sob.	75	337.500,00	3	774.366,00	238.136,00	—	1.012.500,00
2-sob.	57	256.500,00	5	980.862,00	301.638,00	—	1.282.500,00
1-sob.	37	166.500,00	5	636.698,00	195.799,00	—	832.500,00
gars.	29	130.000,00	3	298.274,00	91.727,00	—	390.000,00
Skupaj:			16	2.690.200,00	827.300,00	—	3.517.500,00
SKUPAJ:			30	4.950.000,00	1.580.400,00	753.100,00	7.283.500,00

## Pravilnik o nadomestilu osebnega dohodka zaradi nezmožnosti za delo

Na osnovi 100. člena Samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo Tekstilna industrija »Tekstilindus« Kranj je Delavski svet podjetja na svoji 7. seji dne 23. 5. 1974 sprejel v prečiščenem besedilu naslednji pravilnik

### 1. člen

Ta pravilnik določa za delavce TOZD in DS skupne službe v sestavi podjetja pogoje in način izplačevanja nadomestila osebnega dohodka v prvih 30 koledarskih dneh nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe oziroma zdravljenja ali medicinske preiskave v stacionarnem zdravstvenem zavodu za vsak posamezen primer bolniškega staleža.

### 2. člen

Pravico do nadomestila po določenih tega pravilnika imajo samo delavci, ki imajo lastnost delavca v združenem delu za nedoločen ali določen čas in vajenci.

Pravice do nadomestila nimajo praktikanti in osebe, ki se jim zaposlitev po določenih Samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu ne šteje za združeno delo ter delavci — upokojeanci, ki prejemajo pokojnino.

### 3. člen

Nadomestilo osebnega dohodka se obračunava samo za obratovalne dneve in plačane praznike, ki nastopajo v okviru 30 koledarskih dni.

Za nov primer bolniškega staleža se smatra, če je bil prejšnji stalež zaključen.

### 4. člen

Delavci in vajenci podjetja so za posamezne vrste dela nezmožnosti upravičeni do nadomestila osebnega dohodka po spodaj navedenih odstotkih:

a) zaradi poškodbe pri delu v podjetju po krivdi podjetja 100 %,

b) v spodaj navedenih primerih nezmožnosti za delo 90 %.

— za vse poškodbe v podjetju ali izven podjetja brez krivde delavca,

— v primeru bolezni ali izolacije,

— za negovanje ožjega družinskega člana na domu, če ni na razpolago družinske bolniške streljnice,

— zaradi splošnih ali specialističnih pregledov in drugih zdravstvenih storitev, ki jih delavci podjetja ne morejo opraviti v prostem času.

Komisija za obratne nezgode odloča o priznanju in višini nadomestila osebnega dohodka po tem členu v prime-

ru nezmožnosti za delo zaradi poškodbe.

### 5. člen

V času, ko se delavec ali vajenec zdravi v stacionarnem zavodu, je upravičen do nadomestila osebnega dohodka za vsak obratovalni dan in plačan praznik, upoštevajoč število družinskih članov, ki jih preživlja, in sicer po spodaj navedenih odstotkih:

— če ne preživlja družinskih članov 70 %,

— če preživlja 1—2 družinske člana 80 %,

— če preživlja 3 ali več družinskih članov 90 %.

Delavec ne preživlja nobenega družinskega člana, kadar je samski ali sta z zakoncem oba zaposlena in nimata ožjih sorodnikov, ki bi imeli iz njihovega združenega dela pravico do zdravstvenega zavarovanja.

Enega družinskega člana pa delavec preživlja v primeru:

— če sta z zakoncem oba zaposlena in imata enega otroka,

— če eden od zakoncev ni zaposlen,

— če ima zavarovanec otroka, ki ga mora preživljati.

Po istem kriteriju se določajo tudi pravice zavarovancev, če preživljajo 2, 3 oziroma več članov družine.

### 6. člen

Osnova za nadomestilo osebnega dohodka je poprečni osebni dohodek oziroma znesek nagrade, ki ga je delavec oziroma vajenec dosegel

za poln delovni čas v preteklem letu. Če je delavec ali vajenec določen čas dobival nadomestilo osebnega dohodka oziroma nagrade, se v

(Nadaljevanje na 6. str.)

### STARŠI!

Občinska Zveza društev prijateljev mladine Kranj pripravlja ob letošnjih šolskih počitnicah posebne, redne enodnevne izlete za šolske otroke, katerih starši so zaposleni. S tem se skuša pomagati staršem za čas njihove zaposlitve oziroma za običajni čas sedanjega otrokovega bivanja v šoli. Kljub morebitnim kolonijam in skupnemu dopustu družine bo gotovo še čas, ko bo otrok prepuščen cesti, dvorišču ali celo zapiranju v stanovanje. To pa bi bilo za otroke slabo, za zaposlene starše pa stalna skrb na njihovem delovnem mestu.

Morebitne želje v tem cilju sporočite tajništvo vaše šole. Zatem boste prejeli vprašalnik, na kar bo sledil skupni pogovor vseh interesentov za uskladitev želja in dokončno organizacijo rednih izletov.

Občinska  
Zveza prijateljev mladine  
Kranj

# Pravilnik . . .

(Nadaljevanje s 5. str.)

osnovi za ta čas upoštevati znesek, od katerega se je odmerilo nadomestilo.

Če delavec ali vajenec ni dobil osebnega dohodka oziroma nagrade v preteklem letu, se vzame za osnovo povprečni mesečni znesek osebnega dohodka oziroma nagrade za tekoče leto od dneva, ko je nastopil opravičeni primer do nadomestila, znižana za 20 %.

## 7. člen

Nadomestilo osebnega dohodka po tem pravilniku uveljavljajo delavec in vajenec s potrdilom od zdravnika obratne ambulante, ki je pristojen za odobravanje staleža nezmožnosti za delo.

## 8. člen

Delavec in vajenec nima pravice do nadomestila med začasno nezmožnostjo za delo v naslednjih primerih:

a) za zdravniški pregled ali zdravstveno storitev, ki bi jo lahko opravil v svojem prostem času,

b) če si namenoma povzroči nezmožnost za delo,

c) če ne izpolnjuje nalog oziroma navodil zdravnika, ki ga zdravi, za čas, ko ni izvrševal teh navodil, najmanj pa 3 dni,

d) če odkloni družinsko bolniško strežnico za negovanje ožjega družinskega člana na domu,

e) če je do nezmožnosti za delo prišlo po krivdi samega delavca, pretepa, pijanosti, grobega kršenja prometnih predpisov ipd.,

f) če se brez opravičljivega vzroka ne odzove preventivnemu zaščitnemu cepljenju, ki ga predpiše samoupravni organ. V tem primeru nadomestilo ne pripada za 3 dni, če dotični zbolji v zaščitni dobi za boleznijo, proti kateri je bilo cepljenje izvedeno,

g) če se je poškodoval pri delu zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov.

## 9. člen

O izgubi pravice do nadomestila za posamezen primer nezmožnosti po prejšnjem

členu odloča zdravnik obratne ambulante, ki je pristojen za odobravanje staleža oziroma kadrovskega sektorja, kadar ugotovi nepravilnost ali zlorabo, razen za primer pod tč. (g), o čemer odloča komisija za obratne nezgode.

## 10. člen

Zoper odločitev o izgubi pravice do nadomestila iz prejšnjega člena, se lahko delavec pritoži na Odbor za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in škode.

## 11. člen

Delavec, ki izostane z dela zaradi enega izmed vzrokov nezmožnosti po tem pravilniku, mora svojo odsotnost v roku 24 ur sporočiti sam ali preko druge osebe obratni ambulanti podjetja, sicer mu nadomestilo ne pripada.

## 12. člen

Kršenje določil tega pravilnika ima za posledico disciplinsko in materialno odgovornost.

## 13. člen

Ta pravilnik stopi v veljavo 8 dni po sprejetju in razglasitvi, uporablja pa se od 1. 5. 1974 dalje.

Predsednik DS:  
Mauser Ivan

# Prosta mesta za učence tekstilne stroke

Za šolsko leto 1974/75 imamo prosta naslednja učna mesta za »učence tekstilne stroke«:

— za poklic splošni apreter 2 mesti  
— za poklic tekstilni tiskar 5 mest

Solanje traja 18 mesecev; pouk je teoretičen in praktičen in to tako, da je približno polovico delovnega časa — 4 ure na delovnem mestu v proizvodnji, ostale 4 ure pa imajo pouk v izobraževalnem centru podjetja.

Pogoji za sprejem so:

— starost najmanj 15 let,  
— 6 razredov osnovne šole,  
— da zdravstveno stanje kandidata odgovarja pogojem delovnega mesta.

Opomba: Za ta način izobraževanja se lahko prijavijo tudi že zaposleni delavci, kateri bi obiskovali pouk izven rednega delovnega časa.

Vsa podrobnejša pojasnila lahko zainteresenti dobijo v kadrovskem sektorju podjetja.

L. P.

## PROSTA MESTA ZA VAJENCE

Za učenje raznih poklicev sprejmemo za šolsko leto 1974/75 naslednje število vajencev:

Poklic	Obrat I	Obrat II	Skupaj
ključavničar	4	2	6
obratni električar	2	1	3
mizar	2	1	3
vodovodni inštalater	1	1	2
strugar	1	1	2
rezkalec	1	1	2
graver	1	—	1
klepar	1	1	2
<b>Skupaj:</b>	<b>13</b>	<b>8</b>	<b>21</b>

Učna doba za navedene poklice je 3 leta. Pouk je teoretičen na ustrezni poklicni šoli v Kranju in praktičen v našem podjetju.

Pogoji za sprejem so:

— uspešno končana osemletka,  
— starost do 18 let,  
— da zdravstveno stanje odgovarja zahtevam poklica.

Interesenti naj se zglasijo v kadrovskem sektorju vsak dan, kjer bodo dobili vsa navodila in pojasnila.

L. P.

# Poškodbe rok

Roka predstavlja edinstven, do sedaj še nenadkriljiv element, s pomočjo katerega izvaja človek fizično delo, posreduje umsko, umetniško in druga dela.

Skoraj pri vsakršnem delu sodelujejo tudi roke, zato je za poškodbe teh toliko več možnosti. V naši delovni organizaciji ugotavljamo celo težje poškodbe iz različnih vzrokov. Zato je prav, da kaj več spregovorimo o tem, posebno še o posledicah takih poškodb.

Funkcijske motnje v roki so lahko prirojene ali pridobljene. Slednje so največkrat posledice poškodb. Pride do poškodb kože, podkožnega tkiva, mešičkov, živcev, krvnih žil, sklepov in kosti. Vsaka poškodba na roki se lahko nevarno zamota in zapuščata posledice, ki so zgodnje ali pozne,časne ali trajne. Največjo komplikacijo predstavlja šok ali celo smrtni izid,

saj roka pogosto pride v dotik z električnim tokom. V industriji poškodujejo roko različni organski ali anorganski odpadki, kisline in lugi, vročina, mraz, sevanje, eksplozije ipd. Številna monotona dela povzročajo zadebelitev živca. Delavec izgubi grobo moč in potrebna je operacija, da se zopet povrne. Poškodbe rok so lahko kombinirane z okužbo, ki podaljšuje potek zdravljenja. Danes je moč s številnimi kirurškimi, plastičnimi in ortopedskimi posegi popraviti bodisi prirojene bodisi pridobljene okvare rok. Pri tem igra važno vlogo tudi fizioterapija in sodelovanje pacienta samega.

Izredno pomembno je redno in trajno vzdrževanje čistoče rok povsod — na delovnem mestu in doma. Pravilno izbrana zaščitna krema je večkrat potrebna. Takojšnje zdravljenje in oskrba vseh ranic, ran in težjih po-

škodb, vse do preloma in šoka, naj bo strokovna, kar je danes že samo po sebi razumljivo.

40 % vseh poškodb predstavljajo poškodbe rok. To pomeni, da je pravilna zaščita rok z ustreznimi zaščitnimi sredstvi več kot potrebna. Pravilnik o sredstvih za osebno varstvo pri delu in o osebni varstveni opremi navaja, da morajo imeti osebe, da bi lahko zavarovale roke pred določenimi nevarnostmi ali škodljivostmi, odvisno od vrste dela, na razpolago varstvene rokavice.

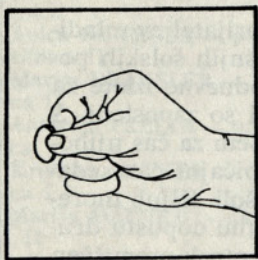
Obolenja kože lahko povzročijo različne fizikalne spremembe, zlasti mehanska energija: udarci, vbodi, ureznine, odrgnine itd. Na delovnih mestih, kjer se pri tehnološkem procesu prahi, torej tudi v tekstilni industriji, se zaradi pogostih obolenj kože delavci večkrat pritožujejo; prah se vseda na kožo, oslabi njeno odpornost proti strupom in mikrobom, posledica pa je bolezen.

Ena izmed pogostih poškodb kože so majhne rane, imenovane mikrotraume: ranice, razpokana koža, piki, vbodljaji itd. Take radi podcenjujemo, ker niso zanimive in jih ne vidi zdravnik. Malokdo sploh pomisli, da lahko iz mikrotraume nastane hudo gnojno vnetje. Neznatno ranico ali urez pa lahko oskrbi vsak sam. Priporočamo 1 % raztopino cetavlon ali raztopino asepola in podobne baktericidne snovi.

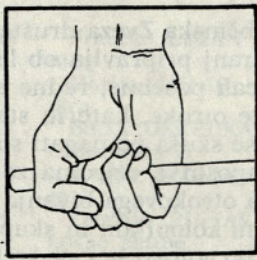
Na koži umazanih rok, pod nepristrizhenimi nohti, se zadržujejo strupi, mikrobi in celo jajčeca parazitov. Roke je potrebno vsak dan umivati s toplo vodo po delu, z milom, mehko krtačko in jih namazati npr. z borvazelinom ali zaščitno kremo.

## DELO Z BULDOŽERJI

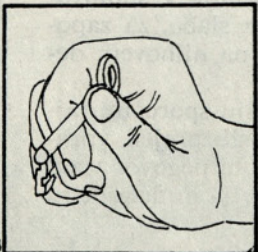
Buldožerji so danes razširjen strojni mehanizem pri zemeljskih delih. Nekaj splošnega o njih zato ne bo odveč.



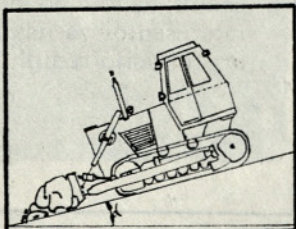
1



2



3



1. fini ali drobni prijem s prsti
2. široki ali grobi prijem s prsti
3. prijem s palcem in kazalcem predmeta kot je ključ

# Borci za . . .

(Nadaljevanje s 3. str.)

4. Tudi prepoved uživanja alkoholnih pijač in prinašanje alkohola v podjetje naj se zaostri do največje možne meje.

5. Strožje naj se izvaja prepoved prinašanja tranzistorjev v podjetje. Isto velja tudi za prenosne televizorje, ker so se pojavili že tudi taki primeri.

6. Primeri raznih groženj in fizičnega obračunavanja postajajo precej pogost pojav v podjetju. V takih primerih naj se sprejmejo drastični ukrepi tako, da se bo lahko

# Borci za . . .

povzročitelje takoj odstranilo z delovnega mesta oziroma iz podjetja.

Aktiv ZB je mnenja, da se bo edino na podlagi naštetih ukrepov lahko izboljšalo delovno disciplino, hkrati pa bo obenem ustvarjena tudi dobra osnova za izboljšanje tehnološke discipline. Prav zato pričakuje, da bodo ukrepe podprli samoupravni organi in družbenopolitične organizacije, s tem pa tudi celoten kolektiv, predvsem pa, da si zagotovimo tudi njihovo realizacijo.

M. K.

# Debelost, ateroskleroza in prehrana

Asist. Dražigost Pokorn  
Katedre za socialno medicino  
Medicinske fakultete

Če pogledamo odvisnost pričakovane življenjske dobe od telesne teže pri posameznih homogenih skupinah glede na spol, starost, telesno višino, način življenja, konstitucijo itd., je optimalna telesna teža tista, pri kateri je pričakovana življenjska doba najdaljša.

Debeli ljudje se nagibajo k povečani splošni obolevnosti, k bolj zgodnji smrtnosti in imajo pri različnih boleznih slabšo prognozo. Debeluh je pogosto tudi duševno in socialno prizadet ter lahko nasploh pomeni asocialno osebnost glede na delazmožnost, zaposlitev, zapostavljanje v družbi, navdaja ga občutek manjvrednosti in podobno. Ker je debelost povezana z nizom

bolezni, je vzdrževanje idealne (optimalne) telesne teže in hujšanje pri obstoječi debelosti eden izmed osnovnih preventivnih ukrepov pri teh boleznih (bolezni srca in ožilja, sladkorna bolezen, boleznimi sklepov, boleznimi jeter in žolča itd.). Vitkost vpliva tudi na splošno boljše počutje in boljše reagiranje na zunanje dražljaje ter sploh na bolj estetski videz človeka.

Na splošno govorimo o debelosti tedaj, če telesna teža za 20 % presega idealno telesno težo; pri povečanju telesne teže za 10 % pa govorimo o povečanju telesne teže. V bistvu gre pri debelosti za kopičenje telesne maščobe čez normalno telesno težo. Človeško telo vsebuje v povprečju okoli 15 % maščevja; samo če je ta odstotek maščevja presežen, lahko govorimo o povečani telesni teži. Torej lah-

ko o pravi debelosti dejansko govorimo le tedaj, če gre povečana telesna teža na račun maščevja, ne pa npr. na račun vode, zadržane v telesu zaradi boleznih srca ali ledvic, kakor tudi povečane mišične gmote, npr. zaradi športa in podobno.

Pri ugotavljanju debelosti moramo poznati dva podatka: dejansko težo, ki jo enostavno dobimo s tehtanjem, in idealno telesno težo za določen spol, starost, višino in konstitucijo. Idealno telesno težo pa ni tako enostavno dobiti kakor dejansko težo.

Najpreprosteje ugotovimo idealno telesno težo za posameznika kar iz priročne tabele idealnih tež za določen spol, starost, višino in konstitucijo (tabela 1). To poiskano težo primerjamo z dejansko težo in ugotovljamo odklon. Če ugotovimo znaten porast telesne teže, pričnemo s shujševalno dieto, seveda po prejšnjem posvetu z zdravnikom.

Pri takem ugotavljanju odvečne telesne teže pa se moramo zavedati, da te tabele, ki jih uporabljamo pri nas, niso rezultat epidemioloških študij na naši lastni populaciji. Kljub temu pa menijo strokovnjaki na tem področju, da so te tabele dobre, ker pokažejo nekoliko manjšo težo od predvidene idealne teže za določen spol, starost, višino in konstitucijo. Veliko boljše je namreč imeti malo manj kot malo več kilogramov nad predvideno idealno telesno težo.

Vsak človek je individuum zase s svojo idealno telesno težo, ki se nam ob laičnem ocenjevanju lahko zdi prevelika ali celo premajhna. Ali spada povečana telesna teža še v mejo normalne ali pa je posledica raznih patofizioloških ali patopsiholoških dejavnikov, pa naj bi ugotovil le strokovnjak.

Nezdrav, sodoben način življenja je glavni dejavnik vse bolj pretirane telesne teže ljudi, ki je daleč na prvem mestu od vseh drugih možnih vzrokov debelosti. Manjše fizično udejstvovanje ljudi na eni strani in več uživanja čiš-

stih živil na drugi strani povzročata pretirano debelost. Tudi kompenziranje raznih duševnih konfliktnih situacij, ki jih v sodobnem svetu najdemo na vsakem koraku, z uživanjem koncentrirane okusne hrane, je prav tako eden izmed pomembnih činiteljev pretiranega apetita in debelosti. Tako enostranska prehrana, pretežno iz čistih živil (iz čistih ogljikovih hidratov in maščob), ki je lahko tudi posledica slabih socialno-ekonomskih razmer, vodi do hiperkloričnosti prehrane in z njo vred do debelosti (tabela 2).

Vsi našeti dejavniki pa pomenijo tudi del rizičnih dejavnikov pri nastanku aterosklerotičnih obolenj (tabela 3). Zaradi tega vodi nezdrav, sodoben način življenja — v najširšem pomenu besede — življenja, ki je vanj vključena tudi nezdrava prehrana (tako količinsko kakor tudi kakovostno nepravilno sestavljena), poleg debelosti tudi do ateroskleroze z vsemi nadaljnjimi usodnimi posledicami.

Vzdrževanje idealne telesne teže oziroma hujšanje ob pretirani telesni teži pomeni pomembno dieto preprečavne ateroskleroze.

Zdrav način življenja v najširšem smislu in kvalitetna hrana oblikujeta ravno tolikšen apetit, ki ustreza fiziološkimi, kaloričnim in biološkimi potrebam organizma ter vzdržuje idealno telesno težo pri zdravem človeku. Upoštevati pa moramo, da je zdrava prehrana le del zdravega načina življenja. Zdrava prehrana ob siceršnjem neustreznem življenjskem režimu nima pravega pomena in učinku. Pri zdravem načinu življenja moramo upoštevati princip »3 x«, to je 8 ur dela (umskega ali fizičnega), 8 ur spanja in 8 ur aktivne in pasivne rekreacije (delo v gospodinjstvu, šport, trim, razni hobiji in podobno). Umsko in pisarniško delo zahtevata aktivno rekreacijo. Hrano moramo uživati petkrat na dan in ne manj kot trikrat na dan. Priporočljive dnevne količine posameznih živil za

odraslega človeka kaže tabela 4.

Mesna živila lahko nadomestimo tudi z žganci in mlekom, s polento in mlekomo, s krompirjem in jajci itd. Nasploh pa se moramo izogibati čistih živil v večjih količinah, kot npr. sladkorja, belega kruha in podobno. Uporabljati moramo le fina olja z veliko nenasičenimi maščobnimi kislinami ter maslo in margarino v zmernih količinah. Zelo mastne jedi, ocvrte jedi in jedi s svinjsko mastjo priporočamo le ob težjih fizičnih delih. Vsak obrok hrane naj upošteva »princip pestrosti«, to se pravi, sestavljen naj bo iz čim več različnih živil ali jedi.

Zajtrk naj bo po možnosti nekoliko močnejši, a lahko prebavljiv. Sestoji naj iz mlečne pijače, bele kave ali čaja z mlekom, rezine kruha z maslom, margarino, marmelado ali salamo, šunko ali hrenovko. Vsebovati pa ne sme ogljikovih hidratov, jedi in pijače, npr. čaja s sladkorjem in belega kruha.

Dopoldanska malica mora biti kalorično in biološko dopolnilo zajtrku: mlečna pijača in sadje; kruh, sir, sadje; sadje in keksi v primeru beljakovinskega dodatka pri zajtrku; razne mesno-zelenjavne enolončnice itd.

Priporočljivo je, da sestoji kosilo iz juhe, mesne jedi ali druge jedi, ki nadomesti meso, jelenjave prikuhe ali priloge, močnatke dodatke (krompir, riž, testenine, kruh, itd.). Zelenjavne solate ali sadje ali oboje. Sladke močnate jedi običajno le kalorično dopolnijo glavni obrok hrane in zato niso vedno priporočljive.

Večerja morajo biti lahke in vsaj eno do dve uri pred spanjem.

V boleznih mora ustrezen dietni jedilnik predpisati zdravnik.

Za konec pa še dva praktična nasveta varovalne diete pred aterosklerozo (tabela 7) le kot del zdravega načina življenja in priporočilo za shujševalno dieto (tabela 8) obdobje pretirane telesne teže.

O tabelah pa prihodnjič!

## Koliko pripravnikov in štipendistov v letošnjem letu

Delavski svet podjetja je na 7. redni seji 23. maja med drugim obravnaval in potrdil predlog načrta o številu in vrsti pripravnikov za letošnje leto in plan štipendiranja za šolsko leto 1974/75, katera je pripravil kadroviski sektor podjetja.

V skladu z dejanskimi potrebami za optimalno izrabo opremljenosti dela in tehnoloških postopkov, v skladu s

potrebo, da se izpopolnjuje izobrazbena struktura in poklicna sestava delavcev, skladno s svojim razvojnim programom, ter da se omogoči diplomantom šol, da si s praktičnim delom pridobijo strokovno usposobljenost, podjetje vsako leto pripravi predlog načrta o številu in vrsti pripravnikov. Na podlagi tega plana bo podjetje zaposlilo naslednje pripravnike:

Strokovna izobrazba oziroma poklic	Število		Skupaj	Od tega štipendist.
	moški	ženske		
dipl. tekstilni inženir	1	1	2	—
dipl. kemijski inženir	—	1	1	1
dipl. ekonomist	1	1	2	—
predilski tehnik	4	2	6	2
tkalski tehnik	6	1	7	1
tekstilno-kemijski tehnik	4	—	4	4
ekonomski tehnik	2	2	4	—
likovni tehnik	—	1	1	1
<b>Skupaj:</b>	<b>18</b>	<b>9</b>	<b>27</b>	<b>9</b>

Omeniti moramo, da podjetje v te namene že štipendira določeno število potrebnega kadra, ki v letošnjem letu konča študij, zato so v gornji tabeli navedena tudi mesta, rezervirana za naše štipendiste. Na vseh preostalih pro-

stih mestih pa je takoj možna zaposlitev.

### Štipendije

Naše podjetje bo za šolsko leto 1974/75 sprejelo 25 novih štipendistov in sicer bo podelilo naslednje štipendije:

### 1. SREDNJE STROKOVNE SOLE:

— predilski tehnik	4 M	I. letnik
— tkalski tehnik	9 M	I. letnik
— tekstilno-kemijski tehnik	3 M	I. letnik
— tehnik oblikovalec	1 M-Ž	I. letnik
— ekonomski tehnik	3 M-Ž	I. letnik
<b>Skupaj:</b>	<b>20</b>	<b>štipendistov</b>

### 2. VIŠJE IN VIŠOKE STROKOVNE SOLE:

— dipl. tekstilni inženir	2 M in 2 Ž	I. letnik
— dipl. ekonomist	1 M ali Ž	I. letnik
<b>Skupaj:</b>	<b>5</b>	<b>štipendistov</b>

### 3. SKUPAJ:

25 štipendistov

## III. sindikalno prvenstvo v plavanju

### NAŠE ŽENSKÉ DRUGE

V četrtek, 16. maja, je Občinski sindikalni svet Kranj spet organiziral sindikalno prvenstvo v plavanju, ki se ga je udeležilo preko 100 plavalcev iz kranjskih delovnih organizacij. Tudi letos so naše udeležence bile v dobri formi, saj so zasedle v skupnem plasmaju drugo mesto. Med posameznicami sta bili odlični Bajželjnova in Štromajerjeva, med moškimi pa ing. Završnik, ki je zasedel v disciplini 25 m cravl 3. mesto.

### REZULTATI:

**Ženske »A« 25 m cravl:** 1. Bajželj (Tekstilindus) 0.17.0, 2. Štromajer (Tekstilindus) 0.19.7, 3. Šaljuna (IBI) 0.19.9.

**Ženske »C« 25 m prsno:** 1. Mišič (IBI) 0.21.4, 2. Tevž

(Prosveta) 0.23.2 in 3. Jakopin (Tekstilindus) 0.26.5.

**Ženske »A« 25 m prsno:** 1. Mubi (Tekstilindus) 0.21.1, 2. Serjanin (IBI) 0.22.5, 3. Štromajer (Tekstilindus) 0.22.6, 4. Bajželj (Tekstilindus) 0.23.6.

**Moški »C« 25 m cravl:** 1. Finci (ZD) 0.13.6, 2. Bevc (Iskra) 0.14.2, 3. Ing. Završnik (Tekstilindus) 0.15.5.

**Moški »A« 25 m cravl:** 1. Mohorič (Obrotniki) 0.28.4, 2. Velikanja (Obrotniki) 0.28.4, 3. Potočnik (JLA) 0.28.5. Uvrstitve naših: ... 9. Judež 0.31.0 ... 18. Paunov 0.42.4, 20. Hlebec 0.43.5.

**Moški »A« 50 m prsno:** 1. Mohorič (Obrotniki) 0.33.8, 2. Horjak (JLA) 0.40.9, 3. Pečjak (Sava) 0.41.6; uvrstitve naših: 8. Hlebec 0.45.0 ... 13. Skubec 0.51.8.

### Štafete — ženske:

1. Tekstilindus 1.02.1
2. IBI — I 1.06.7
3. IBI — II 1.13.9

### Štafete — moški:

1. Planika 0.54.2
2. JLA 0.54.3
3. ZD 0.55.1
6. Tekstilindus 1.03.4

### Ekipni vrstni red — ženske:

1. IBI 86 točk
  2. Tekstilindus 72 točk
  3. Zdravstveni dom 20 točk
- Skupno pri ženskah so delovalo 6 ekip.

### Ekipni vrstni red — moški:

- 1.—2. Planika in Iskra 92 točk
  2. Zdravstveni dom 88 točk
  6. Tekstilindus 28 točk
- Skupno je pri moških delovalo 12 ekip.

A. O.

